

Teatteri-arvio: Voiko isänmaataan rakastaa ilman pyssyä? **ESS**

Saana Hyvärinen, Alekski Lavaste, Jari-Pekka Rautiainen ja Sirja Sauros selvittelevät suhdettaan armeijaan ja isänmaallisuuteen Lahden kaupunginteatterin Sankari-näytelmässä. Kuva: Tarmo Valmela

Lahden kaupunginteatteri

Sankari

Kantaesitys Eero-näyttämöllä 2.9.

Lahden kaupunginteatterin syksyn ensi-iltakausi alkoi varsin pirteästi Jonni Pantzarin kirjoittaman Sankari-näytelmän kantaesityksellä.

Pantzarin teksti onnistuu lähes mahdottomassa tehtävässä. Nuorille suunnattu draama kertoo kiinnostavan oppitunnin historiasta, mutta ei sorru julistamaan, paasaamaan tai suuremmin edes mielistelemään kohderyhmäänsä.

Lisäksi ilman väliaikaa esitettävä näytelmä on armollisen lyhyt, vain puolitoista tuntia.

Käsittelyssä on kysymys armeijaan menemisestä, jonka luulisi kiinnostavan ainakin lukioikäisiä poikia.

Lahtelainen Johannes (Jari-Pekka Rautiainen) on lähdössä suorittamaan kansalaisvelvollisuuttaan Vekaranjärvelle parin päivän päästä. Tietenkään hän ei ole edes ajatellut, että siviilipalvelus voisi olla vaihtoehto - intti tuntuu olevan se normaali, vähimmän vaivan tie.

Eräiden muistelmavihkosten kautta Johanneksen valinnan rinnalle aukeaa Yrjö Kallisen tarina. Pääsemme seuraamaan Suomen kuuluisimman pasifistin uskomatonta elämäntaivalta punavankileiriltä maan puolustusministeriksi.

Kallisen kohtalon kautta Pantzarin teksti luo onnistuneen pikakatsauksen suomalaiseen aatehistoriaan. Erityisfokuksessa on tietysti kansakunnan kipeä suhde patriotismiin.

Pasifistisille ajatuksille ei Suomessa ole juuri ollut tilaa. Tuntematon sotilas on yleisesti hyväksytty puoliviralliseksi itsenäisyyspäivän juhlaelokuvaksi, ja viime sotien uroteista haetaan mielellään nostetta nykyaikaisille sankaritarinoille myös urheilun piirissä.

Siinä piilee vaara. Pantzar onnistuu nimittäin osoittamaan, että Johanneksen kaltaiset miehet, jotka eivät sen suuremmin vaivaudu ajattelemaan omia valintojaan, ovat usein niitä, jotka ovat lopulta mahdollistaneet monet historian murhenäytelmät. Kun "tunneväristykset" iskevät, normaali järjenkäyttö loppuu.

Saana Lavasteen kekseliäs ohjaus onnistuu pitämään Pantzarin tekstin lievän oppikirjamaisuuden hyvin aisoissa. Yhteen pyörivään lavaste-elementtiin pohjaava toteutus on näppärä: yhdellä puolella mennyt, toisella tämä päivä.

Tempo on miellyttävän rauhallinen ja pohdiskeleva mutta ei laahaa. Näyttelijät vaihtavat roolia lennosta, ovat vuoroin historiallisia hahmoja ja vuoroin tässä päivässä. Historialliset jaksot (esimerkiksi Kallisen oikeudenkäynnit) toteutetaan karikatyyrimäisesti, ilman turhaa paatosta.

Vaikka Kallisen elämäntarinassa tosiaan riittää draamaa, näytelmä olisi saanut kertoa enemmän myös nykyaikaisista hahmoistaan. Nyt Johanneksen lähipiiri eli Mikke (Aleksi Lavaste), Julia (Sirja Sauros) ja Sofia (Saana Hyvärinen) jää melko luonnosmaisiksi.

Näytelmässä puhutaan nuorisokieltä, jonka osuvuutta olen ehkä liian kalkkis arvioimaan.

Mukaan on otettu myös nuorten sanoittama Sankari-räppi, joka muistuttaa, että jokainen meistä on historian tuote. Siitä huolimatta kannamme itse vastuun valinnoistamme.

